

U C H W A Ł A Nr XVI/97/2015
Rady Gminy w Ciepiewie
z dnia 31 grudnia 2015 roku

**w sprawie uchwalenia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Ciepiewie na lata 2016-2022**

Na podstawie art.18 ust.1 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r., poz. 1515) oraz art.110 ust.10 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r., poz. 135; z późn. zm.) oraz art.2 pkt 2, art.6 ust.1 i 2, ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz.1390;)

- Rada Gminy w Ciepiewie uchwała, co następuje:

§ 1

Uchwała się Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Ciepiewie na lata 2016-2022, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Ciepiewie.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodniczący Rady Gminy
w Ciepiewie**

Waldemar Czaplą

Załącznik do Uchwały Nr XVI/97/2015
Rady Gminy w Ciepelowie
z dnia 31 grudnia 2015 roku

PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE
DLA GMINY CIEPIELÓW
NA LATA 2016 – 2022

I. PODSTAWA PRAWNA

1. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 przyjęty uchwałą Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r.
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005 r. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz.1356 z póź.zm)
4. Ustawa z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2015r., poz. 163 z późn. zm.).
5. Uchwała Rady Gminy w Ciepielowie z 31 grudnia 2015 r. Nr XVI/94/2015 w sprawie aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ciepiałów na lata 2016-2022
6. Uchwała Rady Gminy w Ciepiałowie z dnia 31 grudnia 2015 roku Nr XVI/92/2015 w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz zwalczania narkomanii na rok 2016.
9. Prawo polskie wobec przemocy w rodzinie
 - a) prawo karne: art. 156, 157, 160 § 2, art. 190, art. 191, art. 197, art. 199, art. 200, art. 208, art. 209, art. 210, art. 211, art. 216 § 1, art. 217, art. 278 § 4, art. 279, art. 284 kodeksu karnego.
 - b) prawo rodzinne i opiekuńcze: art. 52, art. 56, art. 61-65, art. 57, art. 58 § 2 i 3, art. 84 i art. 133 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

II. WSTĘP

Literatura socjologiczna wprowadza wiele definicji rodziny. Wszystkie one faktycznie sprowadzają się do określenia rodziny, jako małej grupy społecznej, grupy niezastąpionej, stanowiącej załączek szerszej społeczności. Rodzina jest podstawowym elementem struktury społecznej. Rodzina jest niepowtarzalnym środowiskiem kształtującym osobowość, poglądy, styl życia, system norm i wartości. Ważną rolę w rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy jej członkami, oparte na miłości i zrozumieniu.

W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań. Relacje wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyka rodzin o różnym statusie społecznym.

Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe, dając o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej.

Przemoc w rodzinie – zwana także potocznie przemocą domową, to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia, naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, osoba pozostająca we wspólnym pożyciu), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, narażające te osoby w szczególności na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art. 2 ustawy o z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).

Rodzaje przemocy:

- **Przemoc fizyczna** - popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy, itp.
- **Przemoc psychiczna** - wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb, itp.

- **Przemoc seksualna** - wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety, itp.
- **Przemoc ekonomiczna** - odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspakajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, itp.

Na terenie Gminy Ciepiałów przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu, niskimi dochodami. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny.

W ostatnim okresie, coraz częściej ujawniane są przypadki przemocy. Prowadzone dotychczas działania informacyjne – ogólnopolskie i lokalne – spowodowały zmiany świadomości społecznej i z jednej strony – większej gotowości ofiar przemocy do ujawniania takich spraw, a z drugiej – wiążą się z większym profesjonalizmem przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy. Należy jednak zaznaczyć, że pomimo większej świadomości społecznej, tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwanie i zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom.

Oszacowanie zjawiska jest możliwe między innymi dzięki procedurze Niebieskiej Karty. I tak, dane Komisariatu Policji w Ciepiałowie przedstawiają się następująco:

Tabela 1 Zjawisko przemocy w rodzinie wg danych wykazanych przez Komisariat Policji w Ciepiałowie.

RODZAJ PROBLEMU			
	2012	2013	2014
Interwencje domowe związane z przemocą w rodzinie:	49	95	81
<i>w tym interwencje, w których sprawcami były osoby pod wpływem alkoholu</i>	22	35	37
Ilość postępowań wszczętych z powodu znęcania się fizycznego lub psychicznego nad rodziną	5	3	1
Ilość założonych „Niebieskich kart”	4	4	11

Źródło: Dane z GOPS i Posterunku Policji w Ciepiałowie

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w toku prowadzonych postępowań powzięła informacje o przypadkach stosowania przemocy w rodzinie. W większości przypadków dane te dotyczą postępowań prowadzonych przez Komisariat Policji w Ciepiałowie.

Pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciepiałowie współpracują z Policją w przypadkach gdzie występuje podejrzenie o stosowaniu przemocy w rodzinie.

Zjawisko przemocy na terenie Gminy Ciepiałów, wymaga opracowania dokładnej diagnozy tego problemu. Konieczne też jest zbudowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

III. WSTĘPNE ZAŁOŻENIA SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1. Założenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- a) Zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i profesjonalnej pomocy.
- b) Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy.
- c) Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
- d) Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej.
- e) Zrozumienie reakcji ofiary.
- f) Podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy.

2. Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadania w zakresie przeciwdziałania zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej i ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności:

- a) Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- b) Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- c) Opracowywanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie;

3. Budowanie lokalnego systemu na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Lokalny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie – zespół instytucji w środowisku lokalnym działających na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy, wraz z ich potencjałem kadrowym, kompetencyjnym, wiedzą i umiejętnościami, instrumentami pomocy i wsparcia, procedurami postępowania, zasobami rzeczowymi i finansowymi, wzajemnie ze sobą współpracujących w sposób skoordynowany.

Elementy lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- a) zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie wraz z potencjałem organizacyjnym;
- b) zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin;
- c) instrumenty pomocowe i sieć wsparcia;
- d) zespół interdyscyplinarny o znaczeniu strategicznym i zadaniowym;
- e) diagnoza zjawiska przemocy w środowisku lokalnym – skala problemu, mapa zasobów i potrzeb;
- f) niniejszy Program.

4. Cele tworzenia i rozwijania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- a) Ograniczenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie;
- b) Podniesienie skuteczności interwencji wobec problemu przemocy;
- c) Rozwój oferty pomocowej dla rodzin uwikłanych w przemoc;
- d) Integracja działań instytucji wobec problemu przemocy w rodzinie;
- e) Rozwój wiedzy, kompetencji, umiejętności reagowania wobec problemu przemocy;
- f) Podniesienie poziomu świadomości społecznej na temat problemu przemocy w rodzinie.

IV. ZASOBY GMINY CIEPIELÓW W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1. Zasoby instytucjonalne Gminy:

- a) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ciepiewie;
- b) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciepiewie;
- c) Komisariat Policji w Ciepiewie;
- d) Placówki oświatowe;
- e) Placówki ochrony zdrowia;
- f) Instytucje kościelne;
- g) Sołtysi i rady sołeckie.

2. Mocne strony:

- a) Dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny;

- b) Znajomość problemu i dobrze działające służby zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych patologiami;
- c) Poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym;
- d) Dobra współpraca pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin zagrożonych przemocą (prokuratura, policja, sądy, pomoc społeczna)

3. Słabe strony:

- a) Niewystarczająca infrastruktura socjalna gminy;
- b) Brak wypracowanych systemów wspomaganie działań profilaktycznych;

4. Zagrożenia:

- a) Słaba kondycja ekonomiczna rodzin,
- b) Negatywne wzorce zachowań społecznych,
- c) Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin,
- d) Problemy alkoholowe członków rodzin.

V. KIERUNKI DZIAŁAŃ

1. Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
2. Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego.
3. Diagnoza zjawiska przemocy na terenie Gminy Ciepiałów.
4. Tworzenie strategii interwencyjnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
5. Budowanie systemu wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
6. Kształtowanie postaw społeczności lokalnej wolnych od przemocy:
 - a) działania edukacyjne,
 - b) działania profilaktyczne,
 - c) działania informacyjne.
7. Profesjonalizacja kadr związanych z pracą w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
8. Dostosowywanie działań programu w zakresie interwencji, informacji, edukacji, budowania systemu i działań zespołu interdyscyplinarnego do projektowanych zmian w przepisach prawnych.

VI. CELE PROGRAMU

CEL GŁÓWNY:

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Skuteczne i efektywne zwalczanie przemocy w rodzinie;
2. Zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i skutecznej pomocy;
3. Zapewnienie interdyscyplinarnych szkoleń dla służb zajmujących się problemem przemocy;
4. Zmiana postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjno – edukacyjne.

VII. ZADANIA PROGRAMU

Lp.	ZADANIE	OPIS ZADANIA	TERMIN REALIZACJI	REALIZATOR LUB KOORDYNATOR
1.	<p>Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku • Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie • Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie • Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach • Rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym • Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie • Monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy • Prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań. 	2016-2022	<ul style="list-style-type: none"> • Kierownik GOPS • Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego
2.	<p>Realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kierowanie ofiar przemocy do prawnika działającego w Urzędzie Gminy w Ciepielowie oraz psychologa działającego w PCPR w Lipsku • Określenie sposobu rozwiązania problemów związanych z przemocą, dotyczących indywidualnych środowisk • Kierowanie na grupy wsparcia ofiar przemocy • Praca socjalna z osobami doznającymi przemocy 	2015 - 2022	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Interdyscyplinarny • GOPS • Komisariat Policji • GKRPA

3.	<p>Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskiej Karty i prowadzenia interwencji kryzysowej. W tym celu przeprowadzane będą obok szkoleń resortowych wspólne szkolenia służb, udział w szkoleniach, konferencjach tematycznych • Organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń między pracownikami różnych instytucji wchodzących w skład lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy. 	2016 - 2022	<ul style="list-style-type: none"> • GKRPA • Zespół Interdyscyplinarny • GOPS
4.	<p>Zmiana postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjne – edukacyjne, a w szczególności:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów itp.) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności • Dostarczenie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie • Umieszczenie informacji na stronach internetowych UG Ciepiałów. • Spotkania informacyjne z mieszkańcami Gminy 	2010 - 2015	<ul style="list-style-type: none"> • GKRPA • GOPS • Komisariat Policji

VIII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Ciepiałów na lata 2015 – 2022 są:

1. Środki własne gminy:
 - a) będące w budżecie Urzędu Gminy w Ciepiałowie na realizację zadań przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - b) pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Dotacje celowe z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego na realizację zadań dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie.